

Gıda Sanayii Sorunlarında Bazı Önlemler *

Dilek ÜLGIRAY — DPT

Dr. A. Hamdi ERTAŞ A.Ü. Ziraat Fakültesi

Dr. Abdullah TAVMEN Yağmur Ticaret

Gıda Sanayii ülke ekonomisinin en önemli kesimini oluşturmaktadır. Bu sektör ülkenin tarımsal üretimini değerlendirerek sağlıklı beslenmeye olanak sağlamakta ve dünya pazarlarına ham madde yerine işlenmiş ürün sunarak ülke ekonomisine katkıda bulunmaktadır.

Ülkemiz imalat sanayiinde gıda sektörü üretiminin değer olarak payı % 27 dir. Gıda sektörü üretim değeri içerisinde un ve unlu ürünler sanayii, diğer sanayii dallarından çok daha büyük bir paya sahiptir. Buna karşılık hayvansal ürünlerin üretim değeri çok düşüktür. Bu da ülkemizde beslenmenin tahıla dayalı olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde şeker, bitkisel yağ, çay, un ve unlu ürünler sanayiileri daha çok iç talebi karşılamak üzere faaliyette bulunmaktadır. Buna karşılık salça, meyve suyu, dondurulmuş gıda maddeleri gibi alt sektörler dış pazara dönük olarak kurulmuş olup pazar arayışı içindedirler.

Üzerinde mutlaka durulması gereken başlıca sorunlar şöyle belirmektedir;

1 — Üretici açısından ürün kalitesinin artırılması, sanayii açısından kaliteli ham madde bulma ve standart kalitede mamul üretme güvencesi için tüm gıda sanayii alt sektörleri ile üreticiler arasında sıkı bir işbirliğinin kurulması ve sözleşmeli üreticiliğin geliştirilmesi gerekmektedir.

2 — Gıda sanayiinde kaliteli üretimin gerçekleştirilmesi için, işletmelerde kalite kontrol birimleri kurulmalı ve ham madde üretiminden başlayarak belli proses aşamalarında kontrollerin yapılması sağlanmalıdır.

3 — Gıda Sanayiinin ihraç potansiyelinden yararlanmak üzere;

— Dış pazar talep ve beğenisine uygun ürünler üretilmelidir.

— Düzenli bir pazar olan AET'ye dönük gıda sanayii ürünleri ihracatını arttırmak üzere gümrük oranlarının indirilmesine çalışılmalıdır.

— Orta doğu pazarlarında rekabet gücümüzü arttırmak üzere üretim maliyetinin düşürülmesi, ambalaj ve taşımacılık sorununun çözümü gerekmektedir.

— Gıda sanayii ürünleri ihracatında yapılan standart ve kalite kontrollerinin Gıda Kontrol Genel Müdürlüğünde yerine getirilmesi sağlanmalıdır.

4 — Gıda sanayii kuruluşlarının kapasitelerini, iştegi konularını ve kuruluş yerlerini tespit etmek üzere Gıda Sanayii Envanteri yapılmalıdır.

5 — Gıda Sanayiinde yeni kuruluşlara verilecek teşvik belgelerinde, yapılacak envanter sonuçları dikkate alınmalı ve atıl kapasite oluşma ihtimali olan bölge ve alt sektörlerde teşvik belgesi verilmemelidir.

6 — Gıda sanayiinde, alınan kredilere uygulanan faizler, tarımsal üretim için kullanılan kredilere uygulanan faizlerle dengeli bir hale getirilmeli, faiz farkı iadeleri ve vergi iadelerinde sabit sistemlere geçilmeli ve gıda sanayii ürünleri ile diğer sanayii ürünleri arasındaki farklılıklar kaldırılmalıdır.

7 — Gıda Sanayiinde sermayenin geriye dönüşü çok yavaş olduğundan, faiz oranları ve ödeme süresi uygun işletme sermayesi kredisi verilmelidir.

8 — Enerji kısıtlaması özellikle kampanya dönemi kısa olan alt sektörlerde önemli bir

* Türkiye 3. Gıda Kongresinde (14 - 16 Nisan 1982 - Ankara) Değerlendirme komisyonu Raporu olarak sunulmuştur.

dar boğaz meydana getirmektedir. Bu nedenle gıda sanayii tesislerinin elektrik enerjisi kısıtlaması dışında bırakılması düşünülmelidir.

9 — Gıda Sanayii Tesisleri;

— Hammaddede yönünden yatırım yörelerinin yanlış seçilmesi,

— Pazarlama organizasyonunun önemsenmemesi,

— Kalifiye eleman teminindeki güçlük,

— Teşvik alırken kapasite alt limitlerinin bölgelere göre saptanmaması,

— Fiyat-maliyet ve kalite kontrollerinin yapılmaması nedeniyle yöresel aşırı fiyat farklarının doğması,

— Döviz darboğazları,

— Tevsi olanaklarının dikkate alınmaması nedenleriyle atıl kapasiteyle çalışmaktadır.

Yukarıdaki hususlar dikkate alınarak atıl kapasite önlenmelidir.

10 — Eğitimdeki aksaklıkları giderici ve kalıcı homojen bir program hazırlanmalı ve tüm eğitim kuruluşlarında aynı programın uygulanması temin edilmelidir.

Ayrıca, teknisyen ve laborant seviyesinde eleman yetiştiren gıda meslek liseleri kurulmalıdır.

11 — Gıda Sanayii ve Gıda Kontrolü ile ilgili yetki ve sorumluluk çeşitli kuruluşlara dağıtılmıştır. Bu yetki ve sorumluluk Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü'nde toplanmalıdır.

12 — Ülkemizde, genellikle gıda sanayii ihtiyacına cevap verebilecek bir ambalaj sanayii kurulmuş olmakla beraber, kalite ve maliyet yönlerinden gıda sanayiinin ihtiyacına cevap verilmekte güçlük çekilmektedir. Bu nedenle kalitenin iyileştirilmesi ve maliyetlerin düşürülmesi ile ilgili tedbirler alınmalıdır.

baharat sanayinde,

BAŞARI BELGESİ alan ilk firma!

BAG® OAT

GIDA SANAYİİ

İTHALÂT-İHRACAT-DAHİLİ TİCARET

Memnuniyetinizi DOSTLARINIZA,

Şikayetlerinizi BİZE BİLDİRİNİZ.

Mer: Samanpazarı, Salman Sokak No.27 Tel:106246-106863 Telex 43403 Facr Tr ANKARA
Şub: Kepenekçi Sabunhane Sokak Yeni Çarşı İŞHANI no.30/90 Eminönü-İSTANBUL